

1. Advent 2018, ČCE Karlovy Vary 9.15, Chodov u Karlových Var 14.00

Kázání na L 1, 26-38

Martin T. Zikmund

Král Hospodin, jenž dozajista
plní své sliby, už se chystá
vyslyšet přání odvěká.

A – jakož věděl od počátku -
Syn Boží bude mít i matku.
Bůh narodí se z člověka!

Kdo bude však ta vyvolená,
ta vznešená a krásná žena,
jež lidský život Králi dá?
Pán o ni ví, Pán obezřelý.
A ukrývá ji před anděly
jak poklad, který nevydá.

Ach ne, on chudým lidem dá ji!
Tak prostě, jako vdechl v ráji
zpěv do ptačího hrdélka.
A žádný nezví, nevytuší,
jak zářivá je v jeho duši
ta nenápadná Popelka.

To je, sestry a bratři, jen malá ukázka z barokně tklivé, obsáhlé básně Václava Renče nazvané Popelka Nazaretská. Napsal ji či složil zcela v neromantických kulisách, coby vězeň v 50. letech v Leopoldově, kde strávil řadu Vánoc. Nazaretskou popelkou či květem liliovým je tu nazvána Maria, matka Páně.

Velký důraz klade básník na Mariino ANO. „Staň se mi podle tvého slova“. Bez tohoto souhlasu, bez toho aniž by přeskočila jiskra, by se vtělení skrze tuto ženu neudálo.

Tu strnou nebesa i země.
Proud času stanul přetajemně,
ustaly strom i tráva růst,
své vody zastavila řeka.
Jak Bůh, tak celý vesmír čeká
na slovo, slůvko z jejich úst.

Jen zaševlí tato slova,
vtom čas i prostor hnou se znovu
a rozproudí se o překot.
Jaro, jež Nazaretem kráčí,
hned jástot lije v písni ptačí:
Květ liliový počne plod!

Zatímco v zahradě Eden, Bůh zavolal na člověka Adama: Kde jsi? A on na to zareaguje tím, že se ukrývá, neboť má kvůli svému hříchu z Boha strach, Maria odpovídá zcela opačně, její „hle“, jsem služebnice Páně, je projevem průzračné čistoty a lásky a vydanosti. „Hle“, jsem služebnice Páně.

Sestry a bratři,
nejen Vánoce, ale už i Advent je ve znamení lásky. Boží lásky k člověku, Boží lásky ke každému z nás, lásky Toho, který touží po našem ANO, po nás jako protějšku, po tom, aby naše víra byla především důvěra srdce, po tom, abychom milovali Pána jako Ježíšova matka - anebo aspoň trochu jako ona.

Nic na ní nebylo z lidského hlediska tak pozoruhodného, aby zrovna ona měla být poctěna andělskou návštěvou. Člověk se dívá na to, co má před očima, Hospodin však hledí na srdce.

Mladá dívka přijde k rabínovi a povídá: „Rebe, já si každé ráno před zrcadlem říkám, „jsi pěkná, jsi krásná, jsi žádoucí“ - je to velký hřích?“ Rabín: „Ne, dcero, to je velký omyl.“

Maria se však Pánu Bohu zalíbila. Vybral si zrovna ji. Mohl si vybrat tisíce jiných, vznešenějších, bohatších, vzdělanějších, ale Pán si vybral tak, jak si vybral. Na počátku Ježíšova příběhu byla láska, a to ne pouze Boží k nám, již zde totiž žila nová Eva, milovaná i milující, která Stvořitele nezklamala.

Milí přátelé, je důležité pochopit, že Maria tu stojí také i coby zástupná postava za všechny tiché v zemi, za bohobojné ženy i muže, kteří již po generace toužili po Hospodinu a po obecenství s ním. Svým způsobem tato Popelka Nazaretská reprezentuje ostatek starozákonního lidu, který zůstal Bohu věrný, i při vší lidské křehkosti a nedokonalosti.

A proto Boží příklon k Marii je příklonem k celému lidu Izraele i ke všem pohanům, i k nám samotným – ano i k nám dnes a teď - jen je třeba mít tu Mariinu otevřenost.

*Ó Siónská dcerko, nermuť se více, Pán tvůj setře tobě každou slzu z líce;
těš se z svého Krále, zpívej k jeho chvále, jenž tvé ponížení v slávu věčnou změní.
Vítej, Králi, náš! - vyzpěvuje jiný vězeň kvůli Pánu Bratrský biskup Jan Augusta v křivoklátském vězení. ...Povstaniž a vyjdi vstříc mu s uctivostí, milostně jej přijmi s pravou oddaností....*

To jsou verše modlitby, která hraničí jak s mystikou, tak s milostnou poezií, srdce tu tluče, jako když se blíží milovaný protějšek.

Však také Jednota bratrská sepsala v rámci celého protestantismu snad nejsilnější vyznání svého vztahu k Marii, matce Páně. Poslyšme, co stojí v Bratrském vyznání z roku 1662:

„Nade všecko však o Panně Marii věříme a vyznáváme, že byla dcerka z rodu královského, v tom nade všecky lidi blahoslavená, že aby matkou Syna Božího, přirození naše přijímajícího, byla, k tomu od Boha OTCE vyvolena, oddělena, požehnána, Duchem pak svatým mimo jiné (rozuměj: nad jiné lidi) naplněna a posvěcena byla, Panna čistá před porodem, při porodu i po porodu, krví Syna svého nejmilejšího, jenž byl a jest Syn Boha živého, pokropena a posvěcena a mocí Ducha svatého všelijakou svatostí a milostí naplněna byla. Protož i památky její k chvále slávy milosti Boží slavíme, písničky pobožné o ní skládáme a zpíváme, z těch velikých věcí, které Bůh při ní pro spasení naše učiniti ráčil, radující se. A tak ji se všechněmi křesťanskými národy blahoslavíce (L 1, 48) a v životě jejím svatém ji podle možnosti věrně následovati a rozkaz její (J 2,5, rozuměj v Káně Galilejské)

skutečně zachovávatí se snažujícíe, věčně s ní v nebi býti žádáme, vše podle Písem svatých.“

Sestry a bratři,

Na počátku Nového zákona je vyvýšena žena jako ta, kterou zastíní moc Nejvyššího. Mojžíš, který vyvedl lid z Egypta a který přinesl z hory Zákon, Mojžíš s nímž Hospodin rozmlouval jako s přítelem, přesto nemohl spatřit Hospodinovu tvář a zahlédnout jeho slávu mohl jen jako by zezadu. Mojžíš, to byla první liga, ale Maria je extraliga. Na její zkušenost nemohl proslulý vozataj lidu Páně SZ dosáhnout, neboť Maria se měla stát bohorodičkou. Na vyšší příčku už nelze vystoupit. A to vše z milosti Boží.

Na toto mimořádně vysoké postavení ženy, jak nám je předkládá Nový zákon, někteří zbožní muži ze staré školy nemohou zapomenout, a proto se s tím vyrovnávají po svém. Třeba takto:

Mojše žije v Izraeli, je velice zbožný a dbalý všech příkazů Božího Zákona. Hospodin si toho všimne a osloví ho: „Milý Mojše, tvá zbožnost mě těší a rozhodl jsem se, že ti splním jedno, a to jakékoliv přání.“

Mojše se zamyslí a řekne: „Hospodine, tvé jméno budiž oslaveno, mám příbuzné v Kalifornii, rád bych za nimi častěji jezdil, ale v letadle se bojím a loď se plaví příliš dlouho. Kdybys mohl postavit silnici rovnou přes moře ...“

Hospodin odpoví: „Mojše, co sis to vymyslel? Dovedeš si představit to množství pilířů a jejich výšku? Toho betonu! Nemáš nějaké jednodušší přání?“

Mojše se zamyslí a řekne: „Mám ženu, někdy je smutná, nevím proč. Někdy se směje a nemá důvod. Někdy na mě ječí a taky nechápu proč. Mohl bys mi vysvětlit, Bože, co se to děje v ženské duši?“

A Hospodin odpoví: „Chceš tu silnici čtyřproudovou, anebo by ti stačila dvouproudová?“

Milí přátelé, když zde pořád zdůrazňujeme to lidské ANO vůči Boží intervenci, tak to nemá nic společného s příslušným politickým hnutím. Ta podobnost je čistě náhodná.

Rád bych v této souvislosti zmínil jeden TOP příběh ze Starého zákona, z Nehemjáše (8,1-12), jak zazněl v prvním čtení.

Po desítkách let zajetí v Babyloně, mohli se Židé vrátit zpět do země zaslíbené. Učinili tak v několika vlnách, část z nich se dokonce rozhodla v Babylonii, mezitím dobyté Persii zůstat. Nebyli ve víře již nějak omezovaní.

Jenže když se exulanti vrátili domů, vypadala jejich země zpustošeně a uboze. Hlavní město Jeruzalém ležel v troskách, chrám v rozvalinách, hradby pobořeny, život se změnil na přežívání, správa města nefungovala, bezpečí žádné, zatímco na všech stranách čelili nenávisným pohledům sousedů. Svatým městem zněly nářky a šířila se deziluze. Takto se návrat do vysněné země nepředstavovali.

Mezi nimi se však nacházel i Chanani, jehož bratr Nehemjáš se těšil při perském dvoru mimořádné důvěře a zvláště vysokému postavení, byl nejvyšším číšníkem

perského krále Artaxerxa. Chanani dostal nápad a vypravil poselstvo ze svým bratrem, aby se mu svěřil s potížemi, kterým navrátilci čeli. Nehemjáš byl jejich svědectvím natolik silně zasažen, že několik dní truchlil a pak se při modlitbě rozhodl vrátit spolu s nimi a sám se nasadit pro obnovu města, zejména při obnově hradeb. To se i stalo a když byla tato práce navzdory různým překážkám dokončena, konala se velká slavnost, při níž vystupovala ještě jedna důležitá postava té doby, znalec Zákona Ezdráš.

Pro Ezdráše zhotovili dřevěné lešení, vyvýšené místo coby kazatelnu, lid bez dětí a starců se shromáždil před ním, po boku měl své nejbližší spolupracovníky, a od rozednění až do poledne četl lidem Mojžíšův Zákon (mezitím sepsaný knižně v Babylonii), četl jej po oddílech, a levité, jeho spolupracovníci, jej lidu vysvětlovali. Ale důvod, proč to říkám, je odpověď lidu na to, co se dělo. Při modlitbě dobročení lid zvedal ruce a společně odpovídal na Ezdrášova slova amen, amen, následně všichni padli na kolena, když vyznávali své hříchy, ale to by mohla být jen formální zbožná hra, ale nebyla. Lid při této slavnostní bohoslužbě, která se měla stát milníkem, začátkem nové epochy, plakal. Lid plakal až tak moc, že Ezdráš, Nehemjáš a jejich spolupracovníci jej museli uklidňovat: „Dnešní den je svatý je svatý Hospodinu, vašemu Bohu. Netruchlete a neplačte“.

A pak ještě dodali: „Jděte, jezte tučná jídla a pijte sladké nápoje a posílejte dárky těm, kdo nemají nic připraveno. Dnešní den je zajisté svatý našemu Pánu. Netrapte se! Radost z Hospodina bude vaší zaštitou!“

Nestačí uznávat Bibli jako autoritu, hodně záleží na tom, co živé Boží Slovo udělá s naším srdcem, s naší bytostí, jestli se v nás něco pohne, jako se pohlo dítě v Alžbětině těle, když spatřila Marii, ale o tom až příští neděli. Boží lid plakal a radoval se zároveň, jeho slzy byly výrazem pokání, ale i výrazem lásky a radosti a vděčným ANO vůči milosti Boží. Tyto slzy patří k Adventu, ale patří k němu i ujištění a milostná touha, jak ji vyzpíval bratr Jan Augusta:

Ó Siónská dcerko, nermutiž se více, Pán tvůj setře tobě každou slzu z líce;
těš se z svého Krále, zpívej k jeho chvále, jenž tvé ponížení v slávu věčnou změní.
Vítej, Králi, náš!

Modlitba po kázání

Pane Ježíši, otevři do široka našeho ducha,
a naplň nás jako svou matku plností světla,
otevři široko dveře našich srdcí,
abychom tě uvítali a přijali vším,
čím jsme schopni tě vzývat a milovat.

Děkujeme, že jsi na cestě k nám, neboť jsme jako ve věžeňské cele,
kterou nelze otevřít zevnitř, pouze zvenku.

Ty jsi ten, který nás osvobozuješ od našich hříchů. Své hříchy zde vyznáváme. Nemáme se čím chlubit. Zhřešili jsme a bez tvého rozhřešení není pro nás dobré východisko. (CHVILKA TÍCHA).

Toužíme po tobě, po tom, abychom žili v tvé milosti, v posvěcení, v lásce a důvěře vedeni tvým svatým Duchem, o něhož prosíme.

Odpusť nám vše, čím jsme tě zarmoutili anebo čím jsme poškodili své bližní.

Všichni, kdo tak vyznáváte, potvrďte to slovem: AMEN.

-AMEN.

Slyšte slovo milosti:

I kdyby ustoupily hory a zakolísaly pahorky,
moje milosrdenství od tebe neodstoupí a smlouva pokoje mého kolísat
nebude, praví Hospodin, tvůj slitovník.

Všemohoucí Bůh, který odpouští všem kajícím hříšníkům, vás obdaruj
svou milostí, odpusť vaše hříchy a zbav je moci nad vámi, upevni, utvrď
a posilni vás ve všem dobrém a zachovej vás k životu věčnému. Amen.

Vyznání víry: CREDO